

системність, можливість управління, ефективність, відтворюваність, візуалізація.

Традиційні технології навчання: пояснювально-ілюстративне навчання, проблемне навчання, програмоване навчання, диференційоване навчання.

Л. Масол, розглядаючи технології, що використовують учителі предметів художньо-естетичного циклу як художньо-педагогічні технології, класифікує їх таким чином: інтегративні, проблемно-евристичні, ігрові художньо-педагогічні, інтерактивні, комп'ютерні, сугестивні, технології педагогічної підтримки та педагогічного супроводу [4].

Таким чином, використання у освітньому процесі інноваційних художньо-педагогічних технологій спрямовано на подолання автономності мистецьких знань, умінь і уявлень учнів, формалізму у навчанні й вихованні, на формування провідної для загальної мистецької освіти художньо-естетичної компетентності. Інновації у сфері освіти майбутніх вчителів образотворчого мистецтва спрямовані на формування особистості, її здатності до науково-технічної та інноваційної діяльності, на оновлення змісту освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 4 липня 2002 р. № 40. – ІМ (Електронний ресурс) . – Режим доступу : <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
2. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність / В. В. Химинець. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. – 364 с.
3. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології / І. М. Дичківська. – Київ: навч. посібник, «Академвидав», оригінал-макет, 2004. – 218с.
4. Масол Л. Науково-методичні основи навчання мистецтв. Художньо-педагогічні технології // Педагогічна практика з дисциплін мистецького спрямування: навч. посібник / За ред. І. С. П'ятницької-Позднякової. – Миколаїв: МДУ, 2006. - 178 с.

Іщенко А.М., аспірант
Херсонський державний університет
(м. Херсон)

НАРОДНА ЛЯЛЬКА ТА ЇЇ РОЛЬ В РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ

Народна лялька- унікальне явище культури, тісно пов'язане з різними проявами життя, багатогранне за змістом. Вона здатна зацікавити і дітей як безпосередніх учасників гри, і дорослих як потужний засіб виховання. Вона захоплює довершеною простотою форми, фольклорною тематикою, конструктивною вигадливістю, лаконічним декором, своєрідною емоційною налаштованістю, яку надає їй здатність утворювати звуки та рухатись.

Поява та розвиток іграшки зумовлювались духовними запитами дити-

ни, притаманною людині потребою у передачі життєвого досвіду. В Україні іграшка пройшла досить тривалий шлях еволюції та мутацій. Значних змін на цьому шляху зазнали їхні функції та зміст і значно менших – форма. Сучасна дитина, спілкуючись із традиційною лялькою, здійснюючи зорове та сенсорне сприйняття форми (матеріально-пластичної, орнаментально-знакової, кольорової), а іноді й смакове (фігурки із сиру, антропоморфне обрядове печиво), непомітно для себе приєднується до місцевої, а через неї й до етнонаціональної сфери образних уподобань, художніх особливостей, які водночас мовою свого змісту розповідають про виробничо-господарську та святково-обрядову діяльність населення тієї місцевості, того краю, який ця дитина згодом, ставши дорослою людиною, усвідомлюватиме як рідний. «В усвідомленні роль ляльки досить значна, майже на рівні з мовою та іншими видами фольклору, які нерідко разом з грою становлять одне неподільне ціле» [2, с.12].

Відповідно до особливостей функціонування ляльки як предмета розваги і водночас засобу виховання, в ній знайшли відображення явища соціально- історичного буття, етнічні, естетичні уявлення українців та різні прояви їхньої діяльності. З цього погляду іграшка становить динамічну структуру, в якій поєдналися явища минулого і сучасного, специфічні локальні риси та іншоетнічні елементи, народні традиції і здобутки професійної творчості. Вона є своєрідним етнокультурним знаком, який містить відомості про педагогіку, естетику, етику, реліктові форми обрядовості, матеріальну культуру народу. Вибіркове коло образів та візуальна подібність до фігурок археологічних періодів указують на давнє походження концептуальної основи української народної іграшки.

Лялька має велике значення в розвитку й вихованні дитини. У період дитинства в дитини закладається широке коло навичок і понять, що готує його до подальшої дорослої творчої діяльності в колективі. Лялька, створена дорослими, - це предмет, який повинен служити інтелектуальному та фізичному розвитку дитини, предмет, який з раннього дитинства поступово вводить його у володіння духовною і матеріальною культурою свого народу.

Лялька – це іграшка, з котрою дитина проводить більшість часу в грі. Вона розвиває фантазію, образне уявлення про навколишній світ та формує духовність. Сам процес створення ляльки – своєрідна психотерапія для дітей.

З точки зору етнопедагогічних традицій процес гри в ляльки вважався дуже важливим. Граючи з лялькою, дівчинка не тільки вчилася виконувати необхідну роботу (одягати ляльку, застібати гудзики, мити посуд), але і засвоювала розподіл ролей у сім'ї, опановувала правила етикету і вміння вести діалог. Вона була атрибутом дитячої приватної власності, що сприяло розвитку ощадливості, прагненню поповнити свій запас, змайструвати щось своїми руками або заробити як подарунок. «Дитяча іграшка – це дивовижний світ, у якому формується особистість маленької людини», – наголошує М. Верхова. Вона вважає, що «іграшка виникає і розвивається разом із культурою народу, відображаючи його головну сутність, ступінь духовного та економічного розвитку. Народна іграшка сповнена самобутнім національним колоритом, виховує в дитині любов та повагу до рідного краю» [1, с. 9].

Це складник культурної спадщини в історії Батьківщини, що сприяє

гармонізації міжнаціональних відносин і збагаченню культурного генофонду держави, культури свого народу.

Народні іграшки сприяють засвоєнню національних традицій, обрядів, звичаїв і свят, культурних надбань українського народу, формуванню духовної краси. «Іграшка - лялька, що увібрала в себе могутні соціокультурні надбання тисячолітніх традицій, виступає дієвим фактором інтелектуального, естетичного та творчого розвитку особистості. Народна лялька є витвором мистецтва колосальної естетичної цінності, оскільки допомагає опанувати та відтворювати образ людини», - зазначає доктор педагогічних наук, професор О. Л. Шевнюк [3, с. 3].

Список використаних джерел

1. Верхова М. Народна іграшка // Народне мистецтво. – 2006. – № 3-4. – с. 9.
2. Найден О. С. Українська народна лялька. – К.: Стилос, 2007.
3. Шевнюк О. Л. Створення художньої ляльки в практикумі з історичного костюма. – Вип.4. – К.: Політехніка, 2008. – С. 3.

Тарасенко О. К., доцент
Полтавський національний
університет імені В. Г. Короленка,
(м. Полтава)

КОМПОЗИЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Композиція є основою створення малюнку, живописного полотна, твору скульптури, декоративно-прикладного мистецтва, інших видів візуальних мистецтв, а тому композиційні компетентності посідають головне місце в структурі професійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва.

Побудову твору, яка обумовлена його змістом, призначенням і характером, а також і сам твір, кінцевий результат діяльності художника називають композицією. Вона організовує як внутрішній простір твору, так і його співвідношення з навколишнім середовищем, взаємодію з глядачем. Термін «композиція» використовується науковцями, митцями для позначення як багатофігурної картини, так і скульптурної групи, тому вона є основою вивчення малюнку, живопису, скульптури, декоративно-прикладного мистецтва, архітектури та дизайну.

Саме композиція надає твору єдності, цілісності, підпорядковуючи його структурні елементи один одному і цілому. Композиція так би мовити «тримає» увесь простір художнього твору, організовує його і підпорядковує своїм законам. Існують такі основні закони композиції як симетрія й асиметрія, масштаб, ритм і пропорції, нюанс і контраст, статика та динаміка, перспектива, групування, кольорове рішення твору тощо. Знання цих законів,